

set, at en Lov, der er givet for at betrygge Befolkningens Forsyning med de første Livsformødenheder, kan bruges til at faa en Skattelov til at virke saa kraftigt som muligt, maa man naturligvis betænke sig to Gange, inden man overlader en Minister Enevælde. Men jeg tror heller ikke, der er Tale om nogen saadan Enevælde i denne Lov. Saa vidt det overhovedet er muligt i det nuværende Øjeblik, har vi ordnet Sagen igennem Loven, og vi har stillet udtrykkeligt Forslag om, at det, der ikke ordnes nu, skal ordnes i en Lov i Fremtiden. Vi overdrager ikke den højtærede Minister større Myndighed, end det har været ganske nødvendigt for at faa Loven igennem, og jeg tror ikke, at den Myndighed, der overdrages Ministeren, kan siges at være større end den, man saa mange Gange under normale Forhold har overdraget Ministre. Og saa maa man jo endelig bemærke, at den højtærede Minister ikke er alene om den Ordning, som nu skal træffes. Han skal forhandle med de forskellige Kommuner, og fra disse Kommuners Side vil selvfølgelig forskellige Synspunkter gøre sig gældende. Disse Synspunkter maa afvejes imod hinanden. Der maa finde en Klaring Sted, og jeg haaber, at saaledes som Sagen foreligger, vil det gaa saaledes, at alle virkelig berettigede Interesser kommer til deres Ret. Jeg finder mig bestyrket i dette Haab ved den imødekommende Holdning, den højtærede Minister i det hele taget har indtaget overfor Flertallets Forslag og da navnlig overfor de Ønsker, som næres af mig og mine Venner.

Det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds (Kragh) var dernæst ganske særlig betænkelig ved den Maade, hvorpaa den nye § 7 er blevet formet. Han var betænkelig ved, at man i Stedet for „offentligt Tilsyn“ har sat „pædagogisk Tilsyn og økonomisk Kontrol“. (Afbrudelse af Kragh). Hvis jeg forstod det ærede Medlem, var han tilbøjelig til at mene, at det skulde være en Skærpelse. Det tror jeg nu ganske bestemt ikke, det er. Det er en nærmere og tydeligere Bestemmelse af det, der her er Tale om, og vilde man endelig finde nogen Forskel, skulde jeg tro, at der her var Tale, ikke om en Skærpelse af Tilsynet, men om en Gara iti mod, at Tilsynsmyndigheden kan misbruges. Der siges nemlig udtrykkelig, hvad det er, Tilsynet kan gaa ud paa. Det kan gaa ud paa „pædagogisk Tilsyn og økonomisk Kontrol“, men videre kan det ikke føres. Hvis man i al Almindelighed talte om „offentligt Tilsyn“, kan man

ikke vide, hvor langt et saadant Tilsyn kunde gaa. Jeg tvivler ikke om, at den højtærede Minister efter den Stilling, han har indtaget, vilde forstaa Bestemmelsen, selv om den var blevet staaende i den oprindelige Skikkelse, saaledes, at der ikke blev Tale om andet end pædagogisk Tilsyn og økonomisk Kontrol; men den højtærede Minister vil jo en Gang i Tiden følges af andre Mænd, og saa kunde det tænkes, at meget vidtgaende Bestemmelser kunde forstaaes saaledes, at der blev lagt noget andet ind i dem, end vi nu ønskede. Man kunde f. Eks. tænke sig, at en almindelig Bestemmelse om „offentligt Tilsyn“ kunde fortolkes derhen, at man mente fra det offentlige Side at kunne øve Indfyldelse paa, hvorledes Skolerne valgte deres Lærere, selv om disse i pædagogisk Henseende og med Hensyn til Kundskabsprøver var ganske tilfredsstillende. Man kunde tænke sig, at hvis en Skole valgte Lærere, hvis Livsanskuelse, og hvad dertil hører, ikke behøvede de herskende Kredse, kunde det offentlige gribe ind og sige: Vi kan ikke give Tilskud til en Skole; som rekruterer sit Lærpersonale fra de Kredse, hvorfra de nu tages. Det vilde være et Misbrug, og jeg tvivler slet ikke om, at den højtærede Minister ikke vilde gøre noget saadant; men man kunde tænke sig, at der i Fremtiden kunde blive Tale om sligt. Det kunde tænkes, at en meget kirkeligsindet Regering vilde skride ind, hvis der valgtes en Fritænker til Lærer, og det kunde omvendt tænkes, at en meget radikal Regering vilde skride ind, hvis der valgtes Teologer og kirkelig sindede Mænd til Lærere. Dette er udelukket med den Affattelse, Bestemmelsen nu har faaet; efter den kan der kun være Tale om det, der bør være Tale om, nemlig pædagogisk Tilsyn og økonomisk Kontrol.

Det ærede 1ste Medlem for 5te Kreds var dernæst meget betænkelig ved de Betingelser, vi har opstillet for Skolernes Adgang til at faa Tilskud. Naar det nemlig kræves, at de ikke „ved særlige Adgangsbetingelser udover Kundskabsprøver har Præg af at være bestemte for særlige Samfundslag“, saa mente det ærede Medlem, at naar man saaledes undtog Kundskabsprøverne, vilde Skolerne blive Klasseskoler. Jeg har allerede sagt ved første Behandling, og jeg ønsker at gentage det, at jeg er en Modstander af det, man i virkelig Forstand kan kalde Klasseskoler — og navnlig da af den Form for Klasseskoler, som vel kunde blive den mest brugte i Praksis, nemlig Skoler for Rigmandsbørn —